

ADRIAN SADŁOWSKI

JEDNOLITA PŁATNOŚĆ OBSZAROWA – ZAKRES DECYZYJNOŚCI PAŃSTW CZŁONKOWSKICH UNII EUROPEJSKIEJ I SPOSÓB WDROŻENIA W POLSCE

Słowa kluczowe: *Wspólna Polityka Rolna, płatności bezpośrednie, jednolita płatność obszarowa*

STRESZCZENIE

W artykule przedstawiono zakres decyzyjności państw członkowskich Unii Europejskiej (stosujących system uproszczony) w zasadniczych kwestiach dotyczących jednolitej płatności obszarowej oraz sposób wdrożenia tego instrumentu w Polsce (z elementami porównań do innych krajów).

Stwierdzono, że elastyczność Wspólnej Polityki Rolnej z jednej strony umożliwia państwom członkowskim wdrożenie instrumentarium i rozdysponowanie środków z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań i endemicznych potrzeb, z drugiej jednak strony prowadzi do zróżnicowania systemów wsparcia między państwami, a tym samym – warunków konkurencji gospodarstw na wspólnym rynku.

ADRIAN SADŁOWSKI

THE SINGLE AREA PAYMENT SCHEME – THE RANGE OF DECISIONS MADE BY THE MEMBER-STATES OF THE EUROPEAN UNION AND THE METHOD OF ITS IMPLEMENTATION IN POLAND

Keywords: *Common Agricultural Policy, direct payments, single area payment*

SUMMARY

The article presents the range of decisions made by the member-states of the European Union (using the simplified system) about substantial problems concerning the Single Area Payment Scheme. It also presents how this instrument is implemented in Poland (including elements of comparison with other countries).

The research showed that on the one hand, the flexibility of the Common Agricultural Policy enabled the member-states to implement the instrument and distribute funds according to local conditions and endemic needs. However, on the other hand, it diversified the support systems in different countries and the conditions of farms' competition on the single market.

e-mail: adriansadlowski@wp.pl

ALBERT ADAM KOZŁOWSKI, KRZYSZTOF ŻOK

PREMIE DLA MŁODYCH ROLNIKÓW W PROW 2014-2020 – OCENA NABORÓW WNOSKÓW Z LAT 2015-2017

Słowa kluczowe: *premie dla młodych rolników, PROW 2014-2020, rozpoczęcie działalności rolniczej, inwestycje w gospodarstwach*

STRESZCZENIE

Opracowanie jest próbą podsumowania naborów wniosków o przyznanie pomocy na operacje typu „Premie dla młodych rolników” w ramach poddziałania 6.1. Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, przeprowadzonych w latach 2015-2017. Kryteria dostępu do działania uległy znaczącym zmianom, co znalazło odzwierciedlenie w liczbie złożonych do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wniosków o uzyskanie pomocy. Łącznie do ARiMR w ramach przeprowadzonych trzech naborów, wpłynęło 11 652 wniosków. Stanowi to 40% przewidywanej do wsparcia liczby wniosków (29 000). W dwóch pierwszych naborach o przyznanie pomocy wystąpiła podobna liczba wnioskodawców – ok. 3,4 tys. osób. Znaczny wzrost zainteresowania poddziałaniem 6.1 odnotowano w roku 2017 – wówczas do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o pomoc aplikowało 4,9 tys. – tj. o 42,9 % więcej, niż w naborze z roku 2016. Największym zainteresowaniem „Premie dla młodych rolników” cieszyły się w województwach mazowieckim, wielkopolskim oraz lubelskim. Potencjalni młodzi rolnicy kolejną szansę na uzyskanie wsparcia, zgodnie z harmonogramem naboru wniosków opublikowanym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, będą mieli w I kwartale 2018 roku.

ALBERT ADAM KOZŁOWSKI, KRZYSZTOF ŻOK

BONUSES FOR YOUNG FARMERS IN RDP 2014-2020 - AN ATTEMPT TO CONSULT RESOURCES OF APPLICATIONS FROM THE YEARS 2015-2017

Keywords: *Young Farmers Program, Rural Development Program 2014-2020, start of agricultural responsibility, investments in agricultural holdings*

SUMMARY

The study is an attempt to summarize the calls for aid applications for the “Young Farmers Program” under sub-measure 6.1. “Helping to start a business for young farmers program” covered by the 2014-2020 Rural Development Program. The eligibility criteria have changed significantly, as reflected in the number of aid applications submitted to the Agency for Restructuring and Modernization of Agriculture (ARMA) . In total, 11,652 applications were received by ARMA under three calls. This represents 40% of the expected number of requests (29,000). There were similar applicants in the first two calls for help - about 3,400. people. A significant increase in the interest in sub-measure 6.1 was recorded in 2017 – then the Agency for Restructuring and Modernization of Agriculture applied 4.9 thousand – more about 42.9% than in the 2016 vacancy. The greatest interest for young farmers was in Mazowieckie, Wielkopolskie and Lubelskie. Potential young farmers will have another chance to get support, according to the timetable for calls for proposals published by the Ministry of Agriculture and Rural Development, in the first quarter of 2018.

e-mail: albert.kozlowski@gmail.com
k.zok@wp.pl

KRZYSZTOF ADAMKIEWICZ

MODERNIZACJA GOSPODARSTW ROLNYCH W RAMACH PROW 2014-2020 – PIERWSZE DOŚWIADCZENIA PŁYNĄCE Z NABORÓW WNIOSKÓW

Słowa kluczowe: *modernizacja gospodarstw rolnych, PROW 2014-2020, inwestycje w gospodarstwach rolnych*

STRESZCZENIE

Opracowanie jest próbą omówienia dwóch przeprowadzonych naborów wniosków o przyznanie pomocy na operacje typu „Modernizacja gospodarstw rolnych” w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020. Liczba złożonych wniosków o wsparcie, przekraczająca kilkakrotnie limity środków przewidziane w ramach naborów, wskazuje na niesłabnące zainteresowanie działaniem ze strony polskich rolników. Taki rozwój sytuacji może wskazywać na ciągłe istnienie dużych potrzeb inwestycyjnych wśród polskich rolników. Największym zainteresowaniem cieszy się obszar D związany z racjonalizacją technologii produkcji, wprowadzeniem innowacji, zmianą profilu produkcji, zwiększeniem skali produkcji, poprawą jakości produkcji lub zwiększeniem wartości dodanej produktu. Spośród obszarów wspierających rozwój produkcji zwierzęcej największym zainteresowaniem cieszy się obszar B – rozwój produkcji mleka krowiego.

Pula środków na wsparcie inwestycji związanych z tzw. obszarem D, czyli z racjonalizacją technologii produkcji, wprowadzaniem innowacji, zmianą profilu produkcji, zwiększaniem skali produkcji, poprawą jakości produkcji lub zwiększaniem wartości dodanej produktu, wzrosła do ponad 583 mln euro (o ponad 218 mln euro). Dzięki temu wsparcie może trafić do ponad 12 tys. polskich gospodarstw.

KRZYSZTOF ADAMKIEWICZ

MODERNIZATION OF AGRICULTURAL FARMS UNDER RDP 2014-2020 - FIRST EXPERIENCES RESULTING FROM CALLS FOR PROPOSALS

Keywords: *modernisation of agricultural holdings, Rural Development Program 2014-2020, investments in agricultural holdings*

SUMMARY

The study is an attempt to discuss two calls for applications for support operations under the “Modernisation of agricultural holdings” from the Rural Development Program 2014-2020. The number of applications for support exceeding the limits of funds envisaged within the framework of calls for proposals indicates a continuing interest in the action of Polish farmers. This development may indicate the continued existence of high investment needs among Polish farmers. The majority of applications are made in the D area which is particularly concerned with the rationalization of production technology, the introduction of innovation, the change of production profile, the increase in production scale, the improvement of production quality or the increase of added value of the product. Among the areas supporting the development of animal production, the greatest interest has been observed in the area B - development of cow milk production is of greatest interest.

The pool of funds to support investments related to the area D, including rationalization of production technology, introduction of innovation, change of production profile, increase of production scale, improvement of production quality or value added of the product has increased to over € 583 million (over € 218 million). This support can reach more than 12 thousand polish farms.

e-mail: krzysztof.adamkiewicz@epf.pl

SANDRA JASTRZEWSKA

SYTUACJA EKONOMICZNA DUŻYCH GOSPODARSTW ROLNYCH O RÓŻNEJ FORMIE PRAWNEJ

Słowa kluczowe: *sytuacja ekonomiczna, gospodarstwo indywidualne, gospodarstwa z osobowością prawną, FADN*

STRESZCZENIE

Celem artykułu jest porównanie wyników ekonomicznych dwóch grup gospodarstw różniących się formą prawną. Porównywano wartość dodaną netto oraz produktywność czynników wytwórczych. Analizę wskaźnikową przeprowadzono na podstawie danych zebranych w ramach Systemu Zbierania i Wykorzystywania Danych Rachunkowych z Gospodarstw Rolnych w 2015 roku (Polski FADN). Próba badawcza obejmowała 79 gospodarstw indywidualnych i 75 gospodarstw z osobowością prawną. Przeprowadzone badania wskazują na różną sytuację gospodarstw w zależności od formy prawnej.

SANDRA JASTRZEWSKA

ECONOMIC SITUATION OF LARGE AGRICULTURAL FARMS WITH DIFFERENT LEGAL FORMS

Keywords: *economic situation, family farm, farms with legal entity, FADN*

SUMMARY

The aim of the article is to compare economic results of two groups of agricultural holdings differing in legal forms. The net value added and productivity of production factors are compared by using indicators. The analysis was based on data collected under the Farm Accountancy Data Network in 2015 (Polish FADN). The research sample consists of 79 family farms and 75 farms with legal entity. The research shows on different economic situation of farms depending on the legal form.

e-mail: Sandra.Jastrzevska@ierigz.waw.pl

MIROŚLAWA KOZŁOWSKA-BURDZIAK, ANNA GARDOCKA-JAŁOWIEC

UWARUNKOWANIA ROZWOJU ROLNICTWA EKOLOGICZNEGO W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM

Słowa kluczowe: *rolnictwo ekologiczne, województwo podlaskie, ekonomiczne i pozaekonomiczne czynniki rozwoju gospodarstw ekologicznych*

STRESZCZENIE

Rolnictwo ekologiczne dzięki metodom gospodarowania, które wykorzystuje, spełnia równocześnie trzy ważne zadania: korzystnie oddziałuje na środowisko naturalne, dostarcza ekologicznej żywności, wytworzonej bez udziału środków chemicznych oraz wpływa na sytuację dochodową właścicieli gospodarstw. Celem opracowania jest określenie tendencji rozwojowych gospodarstw ekologicznych w województwie podlaskim na tle innych regionów kraju oraz wskazanie głównych uwarunkowań ich rozwoju. Województwo podlaskie pod względem liczby gospodarstw ekologicznych zajmuje drugie miejsce w kraju (po województwie warmińsko-mazurskim), a pod względem udziału użytków ekologicznych w użytkach rolnych ogółem – miejsce czwarte (po zachodniopomorskim, lubuskim i warmińsko-mazurskim). Analiza obejmuje wybrane uwarunkowania prawno-organizacyjne, ekonomiczne, środowiskowo-produkcyjne i społeczne. W grupie uwarunkowań ekonomicznych zwraca uwagę niska sprzedaż produktów ekologicznych i wysokie zainteresowanie dopłatami z Unii Europejskiej.

MIROŚLAWA KOZŁOWSKA-BURDZIAK, ANNA GARDOCKA-JAŁOWIEC

CONDITIONS AFFECTING DEVELOPMENT OF ECOLOGICAL AGRICULTURE IN PODLASIE VOIVODESHIP

Keywords: *ecological agriculture, Podlasie Voivodeship, economic and non-economic factors affecting the development of ecological farms*

SUMMARY

Ecological agriculture, thanks to the methods it uses, also fulfills three important functions: favorably influences the natural environment, provides ecological food which is produced without chemicals and affects the economic status of owners of ecological farms. The aims of this paper consist of the identification of the development potential of ecological farms located within the Podlasie Voivodeship in comparison to other regions of the country as well as the determination of the main conditions affecting their development. The Podlasie Voivodeship is second in Poland in respect to the number of ecological farms (following the Warminsko-Mazurskie Voivodeship) and fourth in regard to the share of land used for ecological farming (after Zachodniopomorskie, Lubuskie and Warminsko-Mazurskie Voivodeship). Our analysis considers selected legal, organizational, economic, production, environmental and social conditions. In respect to the economic conditions very noticeable are the low sales of ecological products and high interest in EU subsidies.

e-mail: m.kozłowska@uwb.edu.pl
a.gardocka@uwb.edu.pl

MARIA JOLANTA ORŁOWSKA

**DZIAŁANIA DORADCZE PODEJMOWANE W CELU POPULARYZOWANIA
EKOLOGICZNYCH METOD PRODUKCJI ŻYWNOSCI NA PRZYKŁADZIE
KUJAWSKO-POMORSKIEGO OŚRODKA DORADZTWA ROLNICZEGO**

Słowa kluczowe: *produkcja ekologiczna, gospodarstwo ekologiczne, żywność ekologiczna, działania doradcze*

STRESZCZENIE

Przedstawiono działania prowadzone w Kujawsko-Pomorskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w celu popularyzowania ekologicznych metod produkcji żywności. Wykorzystano dane sprawozdawcze KPODR z lat 2014-2016. Analiza podjętych działań (obejmujących porady, szkolenia, informacje, konferencje, lustracje w gospodarstwach oraz opracowania) pokazała, że Ośrodek pełni ważną rolę w regionie dla popularyzowania ekologicznych metod produkcji żywności. Oprócz działań skierowanych do producentów żywności ekologicznej w KPODR zajmowano się też wypracowaniem skutecznych metod przekonywania do niej konsumentów. KPODR promował żywność ekologiczną podczas targów, wystaw i konferencji, także poprzez środki masowego przekazu. Wydano foldery informacyjno-promocyjne oraz zorganizowano konkursy na najlepsze gospodarstwo ekologiczne. Dużym zainteresowaniem cieszyły się konkursy skierowane do potencjalnych konsumentów.

MARIA JOLANTA ORŁOWSKA

**CONSULTING ACTIVITIES UNDERTAKEN TO POPULARIZE ORGANIC FOOD
PRODUCTION METHODS ON THE EXAMPLE OF KUJAWSKO-POMORSKIE
AGRO AGRICULTURE ADVISORY**

Keywords: *organic production, organic farming, organic food, advisory activities*

SUMMARY

The activities carried out in Kujawsko-Pomorskie Agricultural Advisory Center were introduced to popularize ecological methods of food production. KPODR reporting data from 2014-2016 were used. An analysis of the activities undertaken, including counseling, training, conferencing information, farmer surveys and studies has shown that the Center has an important role to play in promoting ecological food production. Apart from activities aimed at organic food producers, KPODR also worked out effective methods of convincing consumers. KPODR promotes organic food during fairs, exhibitions and conferences also through mass media. Information and promotion brochures were distributed and competitions for the best organic farm were organized. The competitions targeted at potential consumers were very popular.

e-mail: orjol@utp.edu.pl

PAWEŁ RADZIKOWSKI

**WPLYW UTRATY BIORÓŻNORODNOŚCI AGROEKOSYSTEMÓW NA SPADEK
POPULACJI OWADÓW ZAPYLAJĄCYCH ZE SZCZEGÓLNYM
UWZGLĘDNIENIEM PSZCZOŁY MIODNEJ**

Słowa kluczowe: bioróżnorodność, pszczoła miodna, agroekosystem

STRESZCZENIE

Pszczoła miodna (*Apis mellifera*) jest najważniejszym owadem w gospodarce człowieka oraz gatunkiem kluczowym w funkcjonowaniu ekosystemów rolniczych. Do najistotniejszych funkcji tego gatunku należy zapylenie roślin uprawnych oraz produkcja miodu. Pszczoły są bezpośrednio zależne od bioróżnorodności danego obszaru. Niektóre badania wskazują, że spadek dostępności i różnorodności roślin pożytkowych jest przyczyną osłabienia kondycji owadów, co zwiększa prawdopodobieństwo wystąpienia zjawiska wymierania rodzin pszczelich. Większość badań wskazuje na pozytywny wpływ rolnictwa ekologicznego, różnorodności krajobrazu oraz obecności w nim półnaturalnych użytków zielonych na populację pszczoły miodnej. Szczególnie negatywnym zjawiskiem w rolnictwie jest szeroko pojęta intensyfikacja, objawiająca się stosowaniem pestycydów, dużym zużyciem nawozów sztucznych, oraz brakiem roślin pożytkowych w uprawach.

PAWEŁ RADZIKOWSKI

**INFLUENCE OF LOSS OF BIODIVERSITY OF AGROECOSYSTEMS ON THE
DECLINE OF THE POLLINATING INSECT POPULATION, WITH SPECIAL
CONCERN TO THE HONEYBEE.**

Keywords: biodiversity, honey bee, agroecosystem

SUMMARY

Honey bee (*Apis mellifera*) is the most important insect in the human economy and a key species in functioning of agricultural ecosystems. The most important functions of this species include pollination of crops and the production of honey. Bees are directly related to the biodiversity of the landscape. Some studies indicate that the decline in availability and diversity of crop plants is a cause of the decline in the condition of the insects, which increases risk of mass bee colony collapse. Most studies indicate the positive impact of organic farming, landscape diversity, and the presence of semi-natural grasslands on honey bee populations. Particularly negative phenomena in agriculture are the widespread perception of pesticide use, the large amount of synthetic fertilizers, and the lack of blooming plants in crops.

e-mail: radzikowski@iung.pulawy.pl

KATARZYNA MARZEC, EWA MOLISZEWSKA, JACEK PISZCZEK

BURAKOCHWASTY I POŚPIECHY NA PLANTACJACH BURAKA CUKROWEGO

Słowa kluczowe: *burak cukrowy, burakochwasty, pośpiechy*

STRESZCZENIE

Burak cukrowy stanowi jedną z ważniejszych upraw rolniczych w Polsce. Zjawisko pośpiechowatości na skutek wernalizacji roślin było wcześniej znane, jednak rośliny te w znakomitej większości nie wytwarzały nasion. Od lat 90. ubiegłego stulecia, wraz z wprowadzeniem nasion reprodukowanych w basenie Morza Śródziemnego, w uprawie tej pojawiły się rośliny wytwarzające nasiona w pierwszym roku wegetacji. Są one efektem przekrzyżowań materiałów hodowlanych z gatunkami dzikimi buraka tam występującymi. Zaniedbania ze strony plantatorów doprowadziły do wzrostu ich liczebności i znacznego zachwaszczenia nimi pól buraka. Monitoring plantacji w rejonach zachodnio północnych kraju wykazał, że na wielu polach sytuacja stała się krytyczna, a liczebność burakochwastów stawia dalszą uprawę buraka na tych polach pod znakiem zapytania.

KATARZYNA MARZEC, EWA MOLISZEWSKA, JACEK PISZCZEK

WEED BEET AND BOLTERS ON SUGAR BEET PLANTATIONS

Keywords: *sugar beet, weed beet, bolter*

SUMMARY

Sugar beet is one of the more important crop in Poland. Occurrence of bolting plants as an effect of vernalization was previously known but such plants created seeds very rare. Sugar beet seed plants appeared in nineties of XX when seeds produced in Mediterranean Sea area were introduced to practice in Poland. They are a progeny of hybridization between breeding materials and beet wild species beet. The increase of seed plant number in field is a result of growers' neglect. Monitoring in north west part of Poland shows that the situation in some fields is critical and number of weed beet is so high that it is almost impossible to sow sugar beet there.

e-mail: j.piszczek@iorpib.poznan.pl